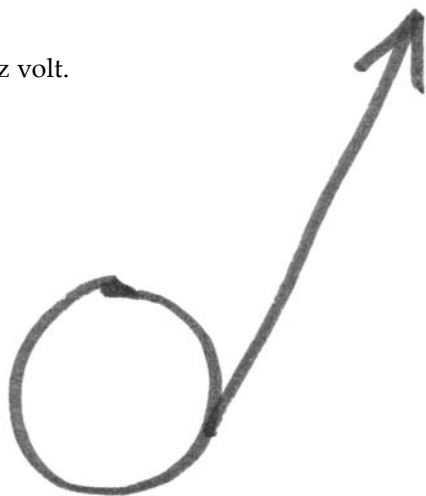

Tandori Dezső

Elérintő

Az alap rajz ez volt.

Valakinek csak „meséltem” – ami lehetetlen, is –, beleborzongott, „beleborzongtam”, mondta. Az érintő: tudjuk, mi. De ez az érintő „elfele” megy. Elfelejtettem stb. De ez a vonal, ez az érintő nem „érkezik-és-érint”, hanem távozik, érint a távozásával etc. Nem a kör alakból indul, nem tudni, honnan indul. Ahogy a szellem, mikor kél, útra. Érinti a...mit. Ld.: „Nem tudom, mi ez; és mi ez, ami ez.” Az abszolút rákérdezés egyik lehetősége. „Elkérdezés”. Nem azonos az „elértettem”-nek a „megvan”-lényegével. Nincs agyon-vissza; ez az, mikor nincs vissza, de az sem csak-és-csak létező, hogy „az van”, meg „ott van”.

Elérintő. A rajz fejezi ki a szót, szó nélkül a fogalmat. De nem is rajz, nem ábra, nem ábrázol. Felszólít: tudd, VAN EZ.

Az elérintés ilyen/ez is lehet, mint: a hagyma visszahámozása. Itt is: sorra jönnek majd a mintegy-csak-sallangok, a hiányzó írás körül, azon át, erezve stb.

A DOLGOT LEÍRTAM. MINEK ÍRJAM MEG? A MEGÍRÁST IS LEÍRTAM, A MEGÍRÁST ÍROM MEG, V. ÉPP HOGY AZT SEM/NEM ÍROM MEG +

Nem megírom tehát; leírom.

Toredek

*Meg az orok ej előtt
megemeltem a delelot.
De ez csak delután-előtt,
delutan-előtt est-előtt,
delelom ez mind az orok
ej előtt,
ez az ej-előtt,
az ejelőtt.*

Különféle írásváltozatokkal, magyarázat nélkül.

„Én tudom, miről beszélsz, csak azt nem tudtam, hogy arról beszélsz.”

Ha van effele lendületlenség, az volt ez. Csuggetegseglaz volt ez, verlaz, varlaz, seblaz, heglaz.

A csunges és a csunges szavakat gyakran összetévesztem.
Van fuggetlen, de nincs *fungetlen*.

Csugg és csung. De fugg bár, nem fung.

Tevesztek, mint teve a tu fokban, tevesztem, kisert sok sivatagi teveszme, teve eszme. Kisertetek kisertek erdobe, a kiserdobe. Es kozben tukán a tu fokban, osersoben.

Nem az, hogy a várost nem szeretem, de sok idő telt, sok időnek kellett eltelnie – időnek, ha soknak, ha kevésnek –, időnek, hogy megint ne akarjak kimenni. Az idő telik, ürül, kitelik-e, kiürül-e, nem telik ki, nem ürül ki.

Az ido nem urul ki, nem telik ki egészen, ezért az ido veges fogalmakkal vegtelen.

De vajon? Ebbe sokan beleorultek.

Ennek örülök, ennek hogy itthon tudok maradni, de nem önszeretet ez, nem városellenesség. Nem önzés, magánzás.

Onzes és magamzas csak neha fedi at egymast. Harmadik változat viszont nem letezik.

*Csüggedés vett rajtam erőt.
Csüggedés vett rajtam-erőt.*

*Csuggedes vett rajtam erot
eronek erejevel.
Ero erotlensegevel.
Erotlenseg teljevel,*

*ert teljevel
erthetetlen teljevel,
lassan toredelemmel,
toredelem teljesevel,
jol ne gondolhassak
joval: o, jovel!*

„Te keszonban élsz!” mondja élénk életet élő szaktársam. (Tudós, szerkesztő, professzor.) Nem, nem, mondom magamban én, akkor élnék én keszonban, ha – Szép Ernő! – mégis mindig és mindig az emberek közt lennék, velük mennék „Színházba, Háborúba”, kb., ld. *Néked szól* (Szép Ernő). Nem mondhatom jó ízzel, hogy a végtelenben élek, a végtelenbbbenben sok lenne a b, kevés a-t mondhatnék elébe. De keszonban épp a magánytalanságban élnék. Ld. önös stb.

Karinthy ideje kicsit lejárt: „Keson – kész ön?” stb. Így nem akarok írni.

Ha egy mű nem lesz meg, mi több, nem is *egy mű* lesz, akkor kell (becsületből is) a legtöbbet dolgozni rajta. Rajtunk ne múljon.

Nemszámító gép.

A hiábavaló sem hiába való. Ilyeneket ne írjak. Vagy: „Megszerettem egy kutyát. Nagyon, jav. na gyoneros erzest eb résztett bennem stb” Tagolás marad. Ilyeneket hagyjunk.

Az ekezetlehangyast a kor indokolja, otlete valóságos.

Pénzek nem jönnek. Ha bizonyosságot akarsz: költész. Akkor addig nyújtózkodhatsz, amíg a takaród ér. Honorokra várva takarótlan vagy, még jó, hogy fedél van fölötted.

Ez hülyén hangzik. Akkor: A koltekezes nagyobb bizonyosság erzetet adja, mint a varas a penzre. De agynak ne dolj. Agynak dolhatsz, de agynak ne dolj ezert. Akoltekezes. (Akoltekézés.)

Még a Töredék Hamletnek kötetben volt:
„Áthullok eszméletemen,
állandóan következem.”

Ez van velem ma. Ezért mondom, máig sem múltam felül annak a könyvnek a valóban érdemi részeit. De hogy ezeket értették-e? Van-e általánosabb, szélesebb körű fogalom róla, mit mondtam?

Altalanos, szeles koru fogalom. Ld. az utszelen szel fu. Az ut közepén nem fu szel, nem fu utszeli szel. Agytekezes.

Ld. Szép Ernő, hogy fák jönnek leveletlen, füttytelen és szellőtlen. Milyen szép. Fejből idézem csak.

„Azon, ahogy élek, már senkivel semmit
nincs megbeszélnem.”

Az ut szelen nincs-mit-megbeszélnem szel fu,
az ut kozepen effele szel nem fu.
Merrefele fu effele szel? Hat akkor...

Egyetemista koromban nem sokat építettem leendő karrieremet. Állandóan írtam, lógtam az órákról. Játszottam dobókockás játékaimat félnapszám. Ma itt tartok: játszom kártyás bajnokságaimat olykor félnapszám. Az egyetemet elvégeztem, nagyra így nem vittem, író lettem. Most nem „végre játszhatom”, de játszom. Három liga, mint az angol ligák, 20-20 klub. Magam is lassan kezdem érzelmileg megismerni őket. „Martin/Szééró”, „Koala-Postage”, „Bulmár-0FNN” stb. Érzelmeim fűződnek egy-egy meccshez stb. Nagy hajrák... megtanultam egymagamban franciakaszinót játszani. De ez mind az életem. Mind a német, mind a magyar szakra megkaptam öregségemen a jelentős elismerések egyikét-egyikét (pénztelen díjak). Állítólag már akkor látszott, milyen jó meglátásaim vannak. Nem tudom. Legfőbb meglátásom ma: „Az igazi közléslehetetlenségnek legyenek mindig konkrétak az elemei. Pl. a játék... a klubok... az izgalmak.” Önmagukban mind érthetőek, de közölhetetlenek. Hát ne lenne az, hogy „áthullok eszméletemen...”? Nem „elájultam”, hanem „eláthulltam”. Megszokó felnapszamos.

Az irodalmi művek csodálatos nyári, őszi lombjai, de a tavaszi levélrügyek, a téli tarságok is dúsan, felfoghatatlan gazdagsággal borítanak körbe minket, lebegünk a fakoronák magasában. Ez egyetlen igazi megkoronázódásunk. A többi hívság. Hívságot ne hívj. Magadnak; semminek. Elesett vagyok. De annyira, hogy nem is eshetem el, mert nem tudnék fölkelni. Nézhetően nehezen állok fel ültömből, izmok keményedtek meg, ízületek nem mozdulnak. Nem hiszek benne, hogy a gyakorlás segít. Nincs gyakorlatító ígém.

Hír: „...összerogyott, és meghalt...”
Összerogyott, de már vissza nem.

Vissza kell rogygni. Nem szabad feladni. Ha lehet. Ha nem lehet, akkor szabad. Amit nem lehet, azt már szabad.

Az ekezetlenség buktatoí:

A pasa (tobbnejuseg)

Elveszem öt feleségül (mondta egy különösen jó nojere).
(Értsd: öt feleségül. Egyszerre. Egyet.)

Oázisokkal a sivatagi környezetért!
(Ez ékkel is jó: Oázisokkal a sivatagi környezetért.)

Te kert! Ahol Adam es Eva teker... gett.

Ha úgy vesszük, csak a fennakadás nem okoz fennakadást, leakadást. Már amennyiben az az elvünk (mit! életgyakorlatunk, lényünk lényege), hogy: „Nyugalmi állapot, vagy egyenes vonalú, egyenletes mozgás.” Newton 1-ső termodinamikai törvényének egyszerűsített változata. Gyerekkorom óta ebben az érzetben élek. Nem lehet könnyű nekem (a modern világban).

„A helybenmaradásnak akarok a nyomára járni”, mondtam fizikaprofesszor barátomnak. (Akinak a járása ugyanannyira ügyes-bajos, mint a magamé.) „Az nehéz lesz”, felelte.

Sokszor, ahogy a (kacat) busz fékez, óriásit repülnék. De ismerem a világot, eleve fogódzom. Aztán, ahogy a legnagyobb lassúsággal leászom, lekászálódok, a járdán jókorát zökkenve rugalmatlanul, elmondom Newton tételét. Nekem ez olyan, mint fejem felett a szép fák, a tűrhető gyep a téren stb. Az elég abszolút mindegy az, mikor nincs mindkettő.

Cédulámon: saláta, újság, gyógyó, posta. De először megiszom egy korty vörösbort a csarnokban.

Nadragom a Deakne vasznabol van, gondolom a Deak teren. Deakne nadragja, nadragulyaja stb. orokke el.

Orokelet. Vagyogatni. Vagyni. Vagyni. Vagy-vagy.

(Értsd: a vagy vágya, a vágy vágya.) Nyomda, kerek vigyazni.

Mit is felejtettem el épp? Mit felejtettem el frissen?

Ha tudnám. Avul, így? Vagy friss marad? Romlandó, idézek költőt, mint a málna vagy a hal?

A málna vagy. A hal. Te kis romlandó.

Málnáztunk.

A konkrét érintkezés azonban nem mindig az én távom. (Ld. lovaknál. Távbíró: 2400–3200 méterre jó. Derbytávós: 2.400 m. Sprinter: 900–1000–1200 méter. Az 1400 méter már nem sprint. Henye dolog arról beszélnem, mi a távom neve.)

Lefekszem aludni. Felkelek elesni. (Éji bódulat.)

Felkelek feludni: ócska vicc már.

Eldűlten aludtam. (Ld. Kosztolányi: feldöntve...)

Feldűlten ébredtem. Feldűlten? Kidőltem, bedőltem. Kidőltem neki. Bedőltem szavának. Szavának ledőltem. Ez sem lett belőlem.

Visszafelé lapoztam éji füzetemben, innen már áthúzott (feldolgozott, ledolgozott) részek jönnek. Ledolgozom az írást, de ez már nem mígírás.

Fejszámoló gép.

Előveszek egy másik füzetet.

Táskámban hordom. Sosem tudok senkinek semmi jót mondani. Nem tudok annyit a fejemben tartani. Ezért írom fel, amit. Ez nem mű. Mégis...Nem?

Műcímek lettek volna (még lesznek talán):

REPRÓ ÉS PLUSZ

Ez azt jelenti, hogy amit írok magamról, csak repró. De ha értékelem stb., az meg plusz, sok talán.

Sokat beszélek? Fáj beszélnem! Es a fájdalom csak lassan múlik.

AZ IDŐ RÖVID TÖRTÉNETE

(Ezt meg már írtam is, csak nem írtam meg, legföljebb. De nem a legaljább. Rossz vicc. Egy fiatalember olvassa ezt a könyvet a villamoson. Van ma ez a népszerű-tudomány. Komolyabb lenne: „A rövid idő története”. Itt érintkezik Kosztolányi a dadaistákkal.

Dogos. Jokepu. No.

Errol irtam mas muvet (muvet?/irtam).

Rosszsrac es Saci tortenete. Egy feltekenyseg vazlatkonyve. Henry Miller es June vagyainak emlekere.

De erotikum itt nem lesz, egyelore. June teliver nosteny volt? Hat Henry Miller mint férfi? (Kan, kan...)

Kán. De semmi pasaság. Eltek a parizsi dadat.

A szociologizálás átka: össze kell hasonlítanom magam örökké másokkal.

Masolat vagyok. Tobbertelmu szo itt.

Harsog a sut, suttog a hars.

Suttogast a sutba, harsogast a sutba.

Suttogast a harsba. (Ld. a vén budai hársfák)

Harsogunk a harsakert. (Ki ne vagjak oket.)

Agynak doltem. Agyrajaro. Az agyon. Agyon-vissza. Agyradolo. Olvashatatlan jegyzetek, buszon stb. Nem csarnoki, buszbeli dolgok jutnak eszembe, hanem ott jutnak eszembe dolgok. Nem járdai dolgok, utcai dolgok, de járdán, utcán.

Járás közben megálltam, írja Szép Ernő, utcákon, úton, kertben. Elolvasandó végre a *Néked* szól.

Jár-e helyemben nyomonmaradás? Jár-e nyomomban helybenmaradás? Foglalkozásom mással jár, mint az oktatóké, tudósoké stb. Más világot élek? Kezdem érezni, mi az, hogy „az író”.

Nagy igényeket támasztottunk egymással szembe(n).

Nagy igényeket támasztottunk egymásnak háttal.

Lábfájásaim, járásbajaim. „Elhagyott a járásom.” Nem az van, hogy erről akarnék társalogni mindenkivel. Inkább, hogy semmiről nem akarok társalogni senkivel.

Nem társalgok. Magánalgok. (Algoritmus.) (Társ-algoritmus.)

Önös? Magános? Magányos?

Önalgok?

Fanyalgok? (Fanyalgóritmus.)

Szar az egész. De egész-e a szar? Ilyen viccek nekem bűdösek. Ordenáré, köz-helyes vicc, de elmosolyodunk. Elcsikordítjuk fogunk.

Fogaim kitörtek. Járásom elhagyott. Fejtől-lábtól nem tudok találkozni.

Fekszem az agyban. Gyomorkorgasom: mintha valaki beszélne. Agyhumor. Gyomorhumor.

Vetkezde az agy?

Valakitől sertest kapunk. Meg tudjuk bocsatani. Fel tudjuk dolgozni? A sertest. Sertesfeldolgozó. Serteskolbasz. Serteshurka. Sertestoporto. Feldolgozzuk a sertest.

Alvad, felvad. Ez a no egy felvad. (Felocska trefa.) June.

Az ember egy felevad. Felevad. Erje, ne erje vad? Henryt se. June: hogy Henryt henritse.

Kutyánk mondja másik kutyanak: „Te minden porcikadban zulleni kész dog.” Csak az állatok nem *züllenek*.

Nettód meg, bruttód meg. Ne tudd meg, ne tódd meg. (Mi ez?)

Kikelek agyamból.

Rossz, korutias vicc: „Nincs az a pénz, hogy... Hol az a pénz?”

En: Nincs az a lenyeg, az az iras... Hol az a lenyeg? Hol az iras?

Még vagy 7–8 ilyen füzetem van, sok száz jegyzetoldalam, akkor is, ha megrostálom, tetemes. (Ha nem dolgozom fel: tetemetes.) Bosszantó lenne hát, ha túl erősen ismérném itt magam. Kockáztatok ennek ellenére (kedvem harmadszor is átnézni ezt már nincs!): elmondom: Ha másról, egyebekről mondok valamit, beszélgetve (ld. a beszélgetésről), persze, hogy kontrázható; kikezdhető, megtámadható. (Nem szeretek előben érintkezni e dolgok fölöslegessége miatt sem; ám éljék az ily életet mások, akik szeretik.) Ám ha magamról mondok bármit, nem kellene, nem lenne szabad, nem jó, nem illik *arra* mondani valamit/bármit. Pluszt, mínuszt. Ha valaki mégis ezt teszi, elveszi végső jogomat, hogy ugyanis magamról bármit is állíthassak, az, amit így mondok, megálljon, igen, ha már „strapálom” magam, legyen, hadd legyen. Mit csináljon az illető? Bólogasson, hallgasson bölcsen, fejét észrevehetetlen csóválja (csócsálja), aztán mondjon akár önmagáról is valamit, én sem fogok hozzászólni. Ritkán, de akadnak erre így példák.

(Külhoni) képzőművészeti könyveket vásárolgatok, írni akarok nekem kedves témákról. Ez talán életem utolsó ilyen „szenvédélye”. Újabb? Ugyan, harminc-negyven éve a feleségemmel sok külhoni képzőm, lapot járatunk. Jöttek. Izgalmas nézni ma, viszontlátások formájában, mi mindent tudtunk, mai érdeklődésekre mi minden rímel. De a festők élete nem érint. Mindig is a művek érintettek, kevés érzékem volt pletykavilágokhoz, másokra bíztam, ami a másoké, egyáltalán: „profiságom” az volt főleg, hogy csak a magamét igyekeztem csinálni. Ami nem dolgom, abból 1% se!

Csak a mu! A muvek.

Elerinto.

2010 késő őszén (oszen)